

Cvičenia

Dolná a horná celá časť reálneho čísla

5.1. Rozhodnite pre ktoré reálne čísla x platia nasledujúce vzťahy:

- (i) $\lfloor x \rfloor = x$,
- (ii) $\lceil x \rceil = x$,
- (iii) $\lfloor x \rfloor = \lceil x \rceil$,
- (iv) $\lfloor x \rfloor + 1 = \lceil x \rceil$.

5.2. Nech x je reálne číslo. Dokážte, že platí

$$\begin{aligned} \lfloor x \rfloor &\leq \lceil x \rceil \leq \lfloor x \rfloor + 1 \\ \lceil x \rceil - 1 &\leq \lfloor x \rfloor \leq \lceil x \rceil. \end{aligned}$$

Nájdite príklady reálnych čísel, pre ktoré sa nerovnosti zmenia v rovnosť.

5.3. Nech $n \in \mathbb{Z}$. Nájdite všetky reálne čísla x také, že platí

- (i) $\lfloor x + n \rfloor = x + n$,
- (ii) $\lfloor x + n \rfloor = \lfloor x \rfloor + n$,
- (iii) $\lceil x + n \rceil = x + n$,
- (iv) $\lceil x + n \rceil = \lceil x \rceil + n$.

5.4. Nech x, y sú reálne čísla. Dokážte, že platí

$$\begin{aligned} \lfloor x \rfloor + \lfloor y \rfloor &\leq \lfloor x + y \rfloor < \lfloor x \rfloor + \lfloor y \rfloor + 2 \\ \lceil x \rceil + \lceil y \rceil - 2 &< \lceil x + y \rceil \leq \lceil x \rceil + \lceil y \rceil. \end{aligned}$$

Nájdite príklady reálnych čísel, pre ktoré sa neostre nerovnosti zmenia v rovnosť. Ukážte tiež, že odhady z ostrými nerovnosťami sa nedajú zlepšiť.

5.5. Nech $n \in \mathbb{Z}$. Nájdite všetky reálne čísla x také, že platí

- (i) $\lfloor nx \rfloor = nx$,
- (ii) $\lfloor nx \rfloor = n\lfloor x \rfloor$,
- (iii) $\lceil nx \rceil = nx$,
- (iv) $\lceil nx \rceil = n\lceil x \rceil$.

5.6. Nech x, y sú reálne čísla a nech $n \geq 1$ je celé číslo. Dokážte, že platí

$$\begin{aligned} n\lfloor x \rfloor &\leq \lfloor nx \rfloor < n\lfloor x \rfloor + n \\ n\lceil x \rceil - n &< \lceil nx \rceil \leq n\lceil x \rceil. \end{aligned}$$

Nájdite príklady čísel, pre ktoré sa neostre nerovnosti zmenia v rovnosť. Ukážte tiež, že odhady z ostrými nerovnosťami sa nedajú zlepšiť.

5.7. Nech x, y sú reálne čísla a nech $n \leq -1$ je celé číslo. Dokážte, že platí

$$\begin{aligned}n\lceil x \rceil &\leq \lfloor nx \rfloor < n\lfloor x \rfloor - n \\n\lfloor x \rfloor + n &< \lceil nx \rceil \leq n\lceil x \rceil.\end{aligned}$$

Nájdite príklady čísel, pre ktoré sa neostre nerovnosti zmenia v rovnosť. Ukážte tiež, že odhady z ostrými nerovnosťami sa nedajú zlepšiť.

5.8. Nech $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ je spojitá a ostro rastúca reálna funkcia:

$$\forall x \in \mathbb{R} \forall y \in \mathbb{R} (x < y \rightarrow f(x) < f(y)).$$

Nech ďalej

$$\forall x \in \mathbb{R} (f(x) \in \mathbb{Z} \rightarrow x \in \mathbb{Z}).$$

Dokážte, že pre všetky reálne čísla x platí

$$\begin{aligned}\lfloor f(\lfloor x \rfloor) \rfloor &= \lfloor f(x) \rfloor \\ \lceil f(\lceil x \rceil) \rceil &= \lceil f(x) \rceil.\end{aligned}$$

5.9. Nech $x \in \mathbb{R}$, $m, n \in \mathbb{Z}$ a $n \neq 0$. Dokážte, že platí

$$\begin{aligned}\left\lfloor \frac{\lfloor x \rfloor + m}{n} \right\rfloor &= \left\lfloor \frac{x + m}{n} \right\rfloor \\ \left\lceil \frac{\lceil x \rceil + m}{n} \right\rceil &= \left\lceil \frac{x + m}{n} \right\rceil.\end{aligned}$$

Návod. Využite predchádzajúce cvičenie.

Špeciálne funkcie

5.10. Nech $A = \{1, \dots, m\}$ a $B = \{1, \dots, n\}$ Funkcia $f : A \rightarrow B$ je monotónne rastúca, ak

$$\forall i \forall j (1 \leq i < j \leq m \rightarrow f(i) \leq f(j)).$$

- (i) Koľko je monotónne rastúcich funkcií z A do B ?
- (ii) Nech $1 \leq k \leq m$ a $1 \leq l \leq n$. Koľko je monotónne rastúcich funkcií z A do B takých, že $f(k) = l$?
- (iii) Nech $1 \leq k \leq m$ a $1 \leq l \leq n$. Koľko je monotónne rastúcich funkcií z A do B takých, že $f^{-1}(\{l\}) = \{k\}$?